Jindra

Román z českého života od J. Klicpery.

"Odchýlili jsme se značně od východiště rozmluvy své," připomenul poněkud nevrle hrabě.

"Odpusťte mi, pane hrabě, že jsem se snad dotekl strun, jež budí v nitru vašem nemilý ohlas, jsem však uvyklý myšlenkám svým bez obalu dávati průchod a protož mluvím vždy, jak smýšlím," podotkl zdvořile Lípa a pak pokračoval: "Souvisíť i myšlenky tyto s thematem rozmluvy naší. Mluvili jsme o tom, že již máme utěšené a radostné počátky původní, zvláštní české osvěty i činnosti českého národa vůbec. Přilněte s náklonností, pane hrabě, k řeči české, obírejte se českým písemnictvím, hleďte si s účastenstvím činnosti českého národa na všech polích jeho působnosti a poznáte, že již mnoho máme a že mnoho krásného povstává a trvá, jež slibuje do budoucna utěšené ovoce. Dejte konečně našemu lidu i prostředků hmotných dostatek, udělte mu hlavně moc, aby o správě své sám mohl rozhodovati, a uvidíte, že za krátkou řadu let vykoná práci, jíž spravedlivý svět se podiví."

"Máte prostředky i vlohy k tomu?" tázal se hrabě.

"Proto bojujeme nyní za politickou existenci svou, abychom, majíce ji, mohli pak si zabezpečiti i jsoucnost národní."

"Prostředky jsou slabé," namítal Ostrovín.

"Nemyslím, pane hrabě. Lid náš je čilý, činný, nadán vlohami bohatými. Poskytněte mu příležitosti ke vzdělání, dejte mu škol v jazyku jeho dostatek i všeho druhu, podporujte činnost jeho ve všech oborech, a zajisté, že brzy stane v řadě prvních národův."

Hrabě Ostrovín nedůvěřivě zavrtěl hlavou.

"Aj, pane hrabě, rozpomeňte se jen na tu dlouhou a slavnou řadu mužů znamenitých, jež národ náš světu již dal i dává a i nyní chová v lůně svém. A posud hlavně za časů posledního a předposlední ho století, kdy tolik učencův, umělcův i jiných výtečníků českých ve světě působilo, pracovali všichni pod rouškou národní neuvědomělosti nejvíce jen jako Němci, poněvadž dřívější intelligence byla všechna německá, před světem mluvíc a píšíc německy. Teď, budou-li Čechy skutečnými a pro svůj národ v řeči své pracovati, bude jinak."

"Máte však té intelligence české pramálo," namítal trpce hrabě.

"Rok za rokem však šíří se zástup její a brzo vzroste ve veliký šik, který bude moci měřiti se poměrně s každým národem. Aj, my byli dříve, a to do nedávna, naprosto beze škol, jazyk n." nepěstován, nevážen, nemilován, ba povržen — a nyní, ač nám schází mnoho škol, ač nám posud zabraňují vysoké školy české si otevříti (psáno r. 1876), přece již rozléhá se v mnohých síních učebných slovo české a česká věda rozbíjí si v nich svůj stánek. Dnes již vychází rok co rok na sta, ba na tisíce mladých, vzdělaných mužův, již česky jsou odchováni, česky smýšlejí, s vřelou láskou ke všemu, co českého, vzdělanost českou zanesou a rozšiřovati budou vždy do širších a širších kruhův."

"To jsou teprv počátky."

"Postup však se děje rychlým pokrokem."

"A kdež mimo intelligenci máte průmysl, obchod, kapitál?" namítal s vítěznou tváří mladý kavalír.

"Již je máme, pane hrabě, a že je máme, je velice potěšitelno pro nás," odvětil radostně Lípa. — "Vskutku není tomu dlouho," pokračoval pak mladý muž horlivě dále, "kde jsme ho posud neměli. Bylo to velmi truchlivé; neboť vše, co v Čechách v oborech těchto bylo, nalézalo se buď v německých neb v totožných židovských rukou. Však i v oboru tomto za posledních let mnoho potěšitelně pro nás se změnilo. Můžeme dnes již říci, že máme český kapitál, který vzrůstá rok co rok. Jen vytrvalost a pilná, usilovná práce, a při ostatních příznivých poměrech i okolnostech těšiti se budeme za nedlouho výsledkům nejkrásnějším."

"Vše to jsou jen samé možnosti, při čemž mne odkazujete při všem do budoucnosti, — jest otázka, zda-li skutečně předpovídání i doufání vaše se vyplní?" pravil hrabě.

"Ovšem, jsou to závěrky, jež teprve v budoucnosti musí se vyplniti, založeny a odvozeny jsou však na poměrech i stavu naší věci, jak je máme nyní. Nikdy nebyly chvíle příhodnější k vyhubení našeho národa než po bitvě bělohorské a v čase josefinském. Tenkráte skutečně mnoho nechybělo, a strašlivý úmysl ten byl — by se uskutečnil; a ejhle, dnes více jak osmdesáte let po tom, jak stojíme! Žijeme opět a přece a žijeme rok od roku čileji, mocněji. I dnes nejsou nám poměry příznivé a zmáháme se přec den ode dne. Utěšený, čilý ruch, který všude a ve všem po vlastech našich se šíří a ozývá, ten nám hlásá i dokazuje nevyvratně, že pokračujeme. Dnešního dne živel náš český neztrácí i nepozbývá více půdy, nýbrž kde stojí, tam upevňuje si půdu a na mnohých místech si dobývá, co dříve byl ztratil. Nikoliv, pane hrabě, zahynutí, zničení českého národa je teď již věcí nemožnou."

"Podivuji se skutečně vaší nezlomné důvěře i horlivosti v záležitosti té," podotkl upřímně hrabě.

"Nedivte se tomu, pane hrabě. Kdo narozen byv v této krásné zemi a odchován od matky sladkými zvuky řeči naší, roste v ní a dospěje tak k samostatnému názoru i rozumu, ten by věru byl šerednou nestvůrou, aby smýšlel jinak. Já vyšel z nízké české chýže, viděl i poznal utrpení národa našeho, zakoušel jeho strast i bídu a poznal jeho veliké neobsáhlé ctnosti, přednosti i dary. Já čítal v slavných jeho dějích, poznal jeho dobrá práva i vznešené, spravedlivé touhy jeho, a s mnohými stejně smýšlejícími druhy zavázal jsem se slibem nejsvětějším, milovati vlast tu ze vší síly, pomáhati k rozkvětu i blahu jejímu z celé slabé moci své. Ovšem, že výsledky v úzkém oboru činnosti mé nejsou veliké, leč skrovné, proto střádám však sil svých k větším úkolům a pracuji také zde, co mohu."

"To svědectví i já vám, milý doktore, milerád udílím," podotkl s úsměvem Ostrovín. "A my bychom byli s rozpravou svou jaksi u konce. Uvedl jste ovšem mnohé závažné důvody, avšak přes to o nepravdě mého nejprvnějšího výroku jste mne posud nepřesvědčil."

"Když není víry a důvěry, pak přesvědčiti nemožno," odvětil tiše Lípa a pak, pozdvihnuv oko své, jež nyní zářilo v živém lesku, k hraběti, pohlížeje vřele k němu pokračoval: "Pane hrabě, jediné, co bych se osmělil připomenouti vám ku konci rozmluvy této, jest: mějte důvěru i lásku k národu českému a vlasti jeho i své. Nepovrhujte řečí českou, jako řečí méně vznešenou, poznejte ji, její krásy i lahody a oceň ji, zajisté, že si ji zamilujete. Nestraňte se lidu českého jakožto nevzdělaného, sobě nerovného, jeť to dobrý, hodný lid, hoden vaší lásky, vaší náklonnosti. Vždyť předkové vaši slavní z něho vyšli, v něm žili a jeho mluvili řečí a v dějích jeho se proslavili. Nevzdalujte se úzkostlivě všeho, co českého, obírejte se tím více, poznejte naše poměry, přilně te k nim a místo chladné netečnosti dejte v prsou svých vzejíti náklonnosti, lásce i důvěře k národu našemu a k zemi této. Buďte s námi činným, máte k tomu sil i prostředkův a příležitosti dostatek, nebuďte neúčinným divákem, škodolibým pozorovatelem, bojujemeť za největší zásady lidstva, za práva odvěká a posvátná všem národům; za svobodu a samobytnost; náš boj jest poctivý, vedený otevřeně a přímo; na naší straně v našich řadách jest pravé místo bohatýrům. Spojíme-li se všichni, rolník, měšťák, šlechtic, chuďas, bohatec, nevzdělanec a osvícenec, pronikne-li srdce naše a jednání horoucí láskou stejně horlivou i nadšenou, napneme-li svorně a usilovně všechny síly své: pak bude vítězství naše; neboť neklesají dnes více národové, již sami klesnouti nechtějí."

Lípa skončil a sklopil poněkud nesměle zraky své; zavedlať jej horlivost jeho dále, než sám zamýšlel, stalať se slova jeho poslední takřka vyzváním i otázkou hraběti, který nedávno do Čech přišed, ještě nebyl se sklonil k žádné z politických stran v zemi.

Mladý hrabě se zamlčel a uvažoval chvíli slova Lípova. Amálka hleděla s účastenstvím na Lípu. Jindra pak pohlížela pozorně k hraběti. Byla to zvědavost, co hrabě odpoví či účastenství vzbuzené slovy Lípovými? Zajisté, kdyby byla toto o sobě tvrditi slyšela, že by byla ihned na sebe vzala jiný výraz v tváři.

Po chvíli pravil hrabě Ostrovín zcela jiným tónem, než jakým dříve s Lípou hovořil, k Jindře:

"Pana otce i paní matky vaší, slečno, se již dnes asi nedočkám, a přec bych byl velmi rád s nimi mluvil."

"Budou velice litovati, pane hrabě, až uslyší, že jste zde byl návštěvou."

"Chtěl jsem na paní matku, slečno, vznésti zvláštní prosbu. Chtěl jsem jí totiž žádati, aby mne budoucí týden na Ostrově poctila s vámi všemi v některý jí příhodný den návštěvou. Dal jsem celý zámek obnoviti a znovu zříditi a tu bych počátek užívání jeho zasvětil rád návštěvou nejmilejších sousedů svých."

"Veliké vyznamenání pro nás," podotkla zdvořile Jindra.

"Nyní ovšem spoléhati musím jenom na laskavou přímluvu i vaše doporučení svého návrhu, spanilé dámy, a žádám vás, abyste mi byly pomocí svou příznivy."

"Ah, pane hrabě, co na nás přijde, my bychom byly zajisté povděčny, kdybychom poznaly váš krásný zámek Ostrov a přičiníme se, seč budeme, aby tetinka k výletu tomu svolila," odvětila upřímně Amálka.

"Mohu i na vaši přímluvu spoléhati, slečno Jindro?" tázal se hrabě domácí deerušky.

"Úplně, pane hrabě. Týká se to naší ženské zvědavosti, a v té věci máte v ní u nás mocného spojence," ubezpečovala rozmarně.

"Nuže tedy je ujednáno. Račte mi jenom oznámiti den, kdy vás očekávati mám," žádal Ostrovín.

"Stane se."

"A nyní promiňte, že jsem vás tak dlouho zdržoval, a rozpravou svou zde s panem doktorem Lípou tak ukrutně jsme vás nudili."

"Nikterak, pane hrabě," odpírala Amálka. Jindra se jenom usmála.

Hrabě se poroučel oběma děvčatům, a pak podávaje ruku Lípovi, pravil: "I na vás, pane doktore, s oběma vašimi vychovanci, že mne navštívíte zároveň s dámami, na jisto počítám. Odpověď na vaše poslední slova čili vyzvání a otázku zůstavím si na pozdější dobu. — Mějte však mé díky za upřímná a přímá slova, jež jste ke mně promluvil.

Děvčata i Lípa doprovodili hraběte parkem i domem až na nádvoří, kde ho čekal moderní, lehký vozík se zapřaženými dvěma vraníky. Hrabě, ještě jednou se poručiv, obratně se vyšvihnul na kozlík, vzal opratě z rukou kočímu vzadu sedícímu a švih do koní, vyjížděl jako vítr z nádvoří branou na silnici.

Děvčata a Lípa kráčeli po schodech do domu, v předsíni se rozešli; děvčata se ubírala nahoru do svých pokojův a Lípa do komnat v přízemí, kdež s hochy obýval.

"Bohdá," podotkla Jindra, když vstoupily s Amálkou do svých pokojův, "že nás však pan hrabě bude na Ostrově lépe baviti než dnes, disputuje s učeným a prostořeckým panem Lípou."

"Rozmluva jejich však mne dosti zajímala," dodala Amálka.

"Mne však velice málo. Chtělať jsem již beztoho hraběti říci, aby si obral jinou chvíli k takovým zdlouhavým zábavám. Ostatně jej Lípa ve své nezdvořilé nemotornosti několikráte hezky spražil," pronesla s úsměvem Jindra.

"Vždyť jej přece hrabě sám vyzval k rozpravě té," namítala Amálka, ospravedlňujíc Lípu.

"Aj, v tobě má již ten protivný kantor rozhodnou obrankyni!" prohodila pichlavě i výsměšně Jindra. Amálku se lehko zapálila, ale již nepromluvila.

VI.

Všichni Jarýnovi byli návštěvou na Ostrově: ani Lípa se schovanci svými nescházel. Hrabě přijal i uvítal hosti své s vybranou pozorností a konal úřad domácího pána i hostitele s roztomilou dvorností. Největší pozornost věnoval ovšem dámám a z těch opět paní Jarýnové a Jindře. Zámek Ostrov je z nejstarších šlechtických sídel v naší vlasti, honose se výtvarností i rozsáhlostí, s jakou setkáváme se u málokterých hradův. Leží na malé vyvýšenině, kolem níž za starších dob rozprostíral se veliký rybník, tak že hrad skutečně na ostrově stál a od toho jméno své vzal. Rybník ovšem již před více nežli sto lety proměněn byl v krásný anglický park, kterýž zámek jako ohromný zelený pas kol kolem obejímá, dodávaje mu tak v létě nevýslovné vnady. Bylo-li nejbližší okolí zámku příjemné, ba krásné, poutal hrad sám znamenitou stavbou gotického slohu, jakož i vnitřní úpravou a nahromaděnými v sobě hojnými poklady uměleckými i památkami historickými dokona pozornost vzdělaného navštěvovatele ještě mocněji. Naše společnost bavila se po kolik hodin bedlivě prohlížejíc zámek a jeho znamenitosti, při čemž jí hrabě Ostrovín byl průvodčím a ne špatným vysvětlovatelem.

Přiblížila se hodina obědu, a hrabě zaprosil hosty své ke stolu, u něhož jich čekala vybraná hostina. Z celého chování Ostrovínova bylo viděti, že si Jarýnovy rodiny velmi váží a ji vyznamenává stejnou pozorností, jakou jindy osvědčoval k nejvznešenějším členům vznešených rodin šlechtických.

Byl mu ovšem pan Jarýn již nyní velmi prospěšný, neboť dle jeho plánu právě upravovalo se celé panství Ostrov, a připověděl již hraběti, že mu co nejdříve podá návrhy ku zřízení ostatních statkův. Služby tyto vzácné nemohl ovšem hrabě Jarýnovi jinak odměniti než se své strany nelíčenou zdvořilostí k němu a celé jeho rodině prokazovanou; cítil se však i nad to k domu Jarýnovu jaksi zvláštně poután, takže mu u Jarýnův bývalo vždy volno a velmi příjemno. Snažil se tudíž i dnes, aby Jarýnovým pobyt v zámku jeho se stal co nejvíce příjemný.

Sotva že hostina se skončila a hosté poněkud si byli odpočinuli, vytasil se opět mladý kavalír již s návrhy, jak by se odpůldne krásného dne co nejpříjemněji strávilo. Navrhoval dámám jízdu po řece v loďkách do nedaleké bažantnice, kde v lovčím pavillonu svačina byla připravena. Doufal, že je pobaví jízda po krásné řece s rozkošnými břehy, která vedle Ostrova tekla. Poněvadž však paní Jarýnová byla veškeré jízdě po vodě naprosto nepřízniva, sešlo s vodního výletu aspoň pro dámy, jež měly do bažantnice jeti ve voze, kterýž říditi hrabě sám se nabídl. Za nimi přibýti měli chlapci Jarýnovi pod ochranou a dohlídkou komorníka hraběcího, kdežto Lípa si vyžádal dovolení, aby mohl odpůldne obrazárnu i knihovnu hraběcí ještě jednou důkladněji ohledati. Pan Jarýn s ředitelem panství, který teprv nedávno službu svou nastoupil, chtěli se rychle do několika nejbližších dvorů hraběcích podívati, jakož se i umluviti o budoucím způsobu hospodaření na panství ostrovském. V poslední chvíli vymluvila se i Amalka na náhlé bolení hlavy, takže společnost zcela se rozdělila, a do bažantnice jely paní Jarýnová a Jindra s hrabětem samotny.

Zároveň odejel i pan Jarýn, a dříve již odstranili se chlapci jeho plni radosti, že mohou po řece po chuti se projeti.

Lípa odebral se do obrazárny hraběcí, s níž byla spojena knihovna. Pro něj měly ovšem v ní nahromaděné umělecké i písemní poklady daleko větší cenu než zábava ve společnosti, jež se pohybovala nejvíce v obyčejných ducha prázdných kolejích.

Síně ostrovínské však hostily v nitru svém mnohé vzácné poklady českého umění. Bylať tam dosti veliká sbírka děl nejen cizích, leč i domácích, na slovo vzatých mistrů malířských. Zastoupeny byly nejvíce vlašské školy, pak nizozemská, ano i španělská. Co však Lípa výše cenil, byly obrazy našich českých, starších umělcův. — Setkalť se tam s díly Skrétovými, Brandlovými, Rainerovými a Kupeckého, a z jejich vzácných uměleckých výtvorů čerpal nejmilejší slast i potěchu. Viděl, že vedle znamenitých a velkých mistrů ciziny i u nás vzešli a byli umělci, jichž díla vysoce se ctí a se slávou vedle oněch obstojí i obdiv budí. Ponořoval se vždy hloub a hlouběji do předností i krás těchto skvostů českých geniův a nemohl se ani odtrhnouti od nich. Konečně takřka násilí si učiniv, kráčel dále, zkoumaje bedlivě nové a jiné malby. — Přišel k nové francouzské, k nové německé škole a pátral dychtivě po obrazech od nejnovějších českých malířův. Viděl již ovšem obrazárnu před polednem jednou, byl však příliš vytrhován rozličnými otázkami chovanců svých a pak i spěchem ostatní společnosti, k níž zdvořilostí poután byl, a myslil tedy, že mnohé snad přehlídl. Marně však teď bedlivě pátral, z děl nynějšího českého umění nenalezl ani jediného. Dotklo se ho to bolestně, a současně mu přišla nedávna rozmluva na mysl, kterou měl v Háji v parku s hrabětem Ostrovínem. Slova, jež k mladému kavalíru pravil, byla pravdiva, zde k nim shledával doklady. Český šlechtic ze starého bohatého rodu, kterýž skoupil umělecká díla všech národů, neměl z nejbližších, nejlevnějších děl vlasteneckých umělců ničeho. Ovšem že sbírka obrazů byla nahromaděna péčí předkův, kteří, jak dokazovala díla Skrétova, Brandlova a j., i domácího umění si vážili a je podporovali, bylit to členové rodiny Ostrovínské ovšem ještě jiného smýšlení; z novějších, z posledních Ostrovínův, již německá i francouzská díla kupovali, však ani jedinému na mysl nevtanulo české dílo zakoupiti. Nynější hrabě sice nemeškal v Čechách ještě dlouho, avšak dle jeho smýšlení také do něho nebylo ničeho se nadíti. Vždyť popíral předešle, že vůbec umění neznáme! Ovšem když si ho nevšímá, nepodporuje, jak může o něm věděti a jak může pak nepodporováno jsouc a nehledáno vůbec vzniknouti a vzkvésti?

A přece upjaly se v smutném tom rozjímání zraky Lípovy opět s důvěrou k výtvorům českých mistrův. Z nich vysvítala mu posila, útěcha i naděje.

(Pokračování.)

Muži, ženy, dívky a staroušková.

Často nevíte, co Vás více bolí, a tu náš lék dá úlevu a zdraví.

Obdržíte na zkoušky lék zdarma na několik dnů.

Žádný patentní lék. Pište ještě dnes.

Wheelerovo Bylinné thé je silitel jater, ledvin a krvečistitel.

Jest to čistý přírodní lék jak pro dospělé tak pro dítky a **poskytne úlevu** při **zácpě, záduše, kyselosti v žaludku, žlučnatosti, obtížném trávení, jaterních obtížích, bolestech hlavy,** zlaté žíle, červech, **bolesti v zádech, nezáživnosti, malarii,** kašli, **nastuzení,** bolavém hrdle, **revmatismu,** neuralgii, **dně, bolesti v boku, bolesti v kříži,** rozčilenosti, tasemnici, zemdlenosti, **ospalosti,** pupencích, žloutence, **vyrážce, svrabu,** vodnatelnosti, **srdeční vadě, boulích,** nádorech, lišejích, zastaralých bolestech, a všech nepořádcích **krve a ledvin.** — Chuti jest velmi příjemné. — Žádné jiné thé se nemůže ani porovnati s naším thé, neb mají obyčejně jen několikrát druhů bylin v sobě a mohou se tím pádem velice levně prodávat. Pomáhat však nemohou ve velice levné a ve všem množstvu sobě 12 vzácných, drahých a mnohé s podobné léky jako naše Thé, které má z konná zvláštní povinnost v těle lidském. Ono sílí, hojí a čistí celé tělo. Žádné bolení po užívání.

Máme též zaručené léčení pro katar v těle. Trpící, slabé, unavené, předčasně sestarané matky a ženy, **slabé a bledé dívky!** Máme **zvláštní léčení, pro** všechny bolestné choulostivé nemoce **že a dívek** v jakémkoliv případě a **stáří. Neodkládejte s léčením, až bude pozdě. Zachraňte Vaše zdraví.** Jsme vždy trpícím mužům, ženám a dívkám k službám. Na tisíce krajanů užívalo a užívá naše léky k úplné spokojenosti a kdo jednou naše léčení zkusil, sám ho z vlastního přesvědčení dále odporučuje trpícím. Popište s důvěrou svou nemoc a pošleme vám obratem pošty poradu a lék zdarma na několik dní na zkoušku a knížečku o nemocech. Neposílejte peněz! Zkouška Vás přesvědčí. Račte psát anglicky neb česky. Adressa:

MARIE VOTÝPKA, c. of

Theopholine Remedy Co., Dept. 10, So. Bend, Ind

Úsudek mladé dámy.

"Den co den používám Severův Antisepsol a pozoruji, že jest skutečnou ochranou zubů, jež udržuje čisté, bílé, ozdravuje bolavé dásně, odstraňuje kyselinu z úst a činí dech příjemným," píše slč. Marie Wozniak z Lublin, Wis. — Nezbytný při léčení kataru, chraptivosti, horečky a výtoků. V lékárnách; cena 25c. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia.

Fr. Tomšů,

1459 So. 16. Str., Omaha.

prodává ve velkém i malém

BÍLOU I ŽITNOU MOUKU, OBILÍ, SENO A VŠEHO DRUHU KRMIVO.

Dovoz zdarma!

Tel. Doug. 4872. 47tf

Frank Svoboda,

umělecký závod

POMNÍKOVÝ

11. a William ulice, Omaha, Nebraska.

Jelikož jsem zakoupil nové místo na jižní 13. ulici a budu se toto jaro stěhovat, vyprodávám celý sklad pomníků na 11. ulici úplně pod cenu. Přijďte si vybrat, dokud zásoba stačí, neb mi pište. Telefon Douglas 3444.

DR. JAMES W. NOVÁK.

český zubní lékař.

Continental Block — 15. a Douglas ul. Pokoj čís. 4 v rohu nad Berg Clothing Co. — Office Phone: Douglas 5077. — Residence, 915 William Ph. Phone Douglas 6019. — Krajané z venkova, kteří nejsou s domácí prací zubařskou spokojeni, učiní dobře, když při návštěvě Omahy, najdou k Dru. Novákovi, jenž za velkosé práce v oboru svém úplně rutil. 5002